

Turai Gábor Kamil

Orgoványi Anikó: Himnusz

Festménykiállítás

Sok olyan művész-asszonynak, magyar nagyszasszonynak kellene lenni, mint Orgoványi Anikó. (A Szózat-os Vörösmarty idejében voltak is, akik szülték és újjászülték, avatták és buzdították, majd temették és dicsőítették a '48-as forradalmi ifjak nemzedékét...) Anikó földink, bácskai (bácsalmási), de alighanem – nomen est omen – a rejtélyes orgoványi jegenye-fényviharak is áthatják elmélyült (derús és titokérzékes) lelkületét. Nem sorolom képzettségeit, megvan az életrajzokban-neteken. Képzőművészeti képzés főiskolán, pedagógiai képzés egyetemen, Egerben, Pécsen (jobbféltekés mű-látásmódja révén volt képes a Himnusz festménysorozaton Kölcsey kézírását eme képsorozaton reprodukálni-modellálni), széleskörű univerzalitásra törő verseskönyvek sora, karének a szentendrei kórusban stb. Merthogy Anikó jó ideje Pomázon és Szentendrén lakozik, a Klissza-dombi Madonna s a Vajda Lajos Stúdió árnyékában-sugárzásában. Személyesen a legnagyobb, a leghitelesebb mester, Barcsay Jenő avatta be őt az absztraktba oltott szimbolizmus originális technikájába. S itt – e példamutató, szívhez szóló Himnusz-sorozat bevezetőjében – szólnunk kell a Magyar Kultúra, közelebbről az Alföld és Városunk kultúrájának jelen állapotáról. Egyrészt: sohase volt olyan élénk, kutakvó és eredményes múltfeltárásunk (a ki-en-gari-sumértól a királyi szkítaig-szakáig, a székely hun-kun hungaruszig, a pártásan-pártolt pártuson át az avatag-avatott avarig), mint mostanság. Másrészt: az ellenállás, a meddő, de dühítő áskálódás, hümmögő semmibevevés is felerősödött az utóbbi évtizedekben. A Szent Koronát akadémikusnak puffasztott hazaárulók lesajnálva, tákolmányak titulálják. Gátlástalanul szétszaggatják a hosszú évezredek óta egységes szkíta nemzetet, megtagadva a hajdan még ellenségeink által is elismert-vallott testvéri egységet hunokkal-avarokkal. Még mindig nem hervadt le az aljasul hőzöngő vigyor áltudósaink orcájáról, midőn lekicsinylően szittyáztak, turulpörköltöztek bennünket. Holott az újmódi régészetnek köszönhetően az utóbbi évtizedekben is százával kerültek elő szkíta őseink hiteles ereklyéi e táj rejtelmes földjéből. (S vajon mennyit őriz még utódaink számára az éppen Festő-Hegedüs űkeim által birtokolt kecskeméti téglabányák és fürdők övezete...?) Ezekbe a mélyrétegekbe hatol be Orgoványi Anikó allegorikusan egységes képsorozata.

Külön esztétikai értekezés tárgya lehetne a festmények szín-formavilága. Itt, ez esetben olyan, mint a jó kormányzás és az egészség. Fel se tűnik, annyira tapintatosan és jótékonyan illeszkedik. 4 alap-színe: fekete-vörös, ezüst-arany. Az első kettő az ünnepélyes méltóság, gyász és öröm antinómiája. A fekete gyász és ünnepélyesség, a vörös öröm és vértanúság. A nemesfémek az égi romolhatatlan gazdagság, de a veszélyeztettség, az irigy gonoszság kihívásainak megtestesítői szintén. Nos, pontosan erről szól Himnuszunk, történelmünk, táltosi (nesztoriánus, manicheus) kereszténységünk. Ahogy a hamvadó vagy éledő parazsak lángja és szénkorma. Kölcseyvel párhuzamosan Széchenyi is hol na-

gyon ifjúnak s életképesen virulónak látta-láttatta nemzetünket, hol – magába omolt összeroskadtan, vénségében nyomorultul. Maradjunk annyiban: a magyar örökifjún vén, mint a jó tüzes óbor. Vagy mint García Lorca spanyol duendéje (!80 éves táncos!). Ezt a zsarátnoki ihletettséget, hegy-völgy egyszer fent, egyszer lent, hullámvasutas örömteli örületét pazar pompával, hódézi ornamentikával és enigmatikus ikonográfiával oldja meg a művész. Lobogó háttér-drapériája nem hangulatfestő kiegészítés, hanem szerves alkateleme a megidézett parafrázisoknak. Noha szimpatikus szerénységgel háttérbe húzódva teret adnak ősmúltunk zseniális relikviáinak – önmagukban is történelemértelmező kész képzőművészeti művek, alphanoltságok à la Barcsay. Ehhez a komplex nemzeteléshez és nemzetföltéshez kívánok Önöknek is erőt, egészséget a Magyar Kultúra Napján, bízva bízván abban, hogy három hónap múlva is folytatódik mostani nemzeti emelkedésünk, újjáébredésünk!